

Отже, у процесі інтеграції змісту технологічної освіти вчитель трудового навчання має враховувати особливості пізнавальних інтересів учнів 5-6 класів, вікові та індивідуальні особливості їхніх пізнавальних можливостей, потреби у самостійному пізнанні сутності явищ довкілля, у творчій, пов'язаній із їхнім реальним життям, успішній і позитивно оцінюваній як самим школярем, так і іншими проектно-технологічній діяльності. Адже від готовності вчителя до застосування педагогічної технології формування пізнавальних інтересів учнів 5-6 класів засобами інтеграції змісту трудового навчання, які відповідають віковим та індивідуальним особливостям школярів, залежатиме успішність адаптації учнів до умов навчання в основній школі та ефективність предметного навчання у 7-9 класах.

Список використаної літератури

1. Андрійчук О. Особливості формування пізнавального інтересу учнів на уроках біології. *Формування особистості в освітньо-виховному середовищі навчального закладу: проблеми і пошуки*. Житомир: ФОП Левковець, 2015. Вип. 2. С. 10-12.
2. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. Москва: Просвещение, 1968. 464 с.
3. Бутузова Л. П. Вікова та педагогічна психологія: навч.-метод. Посібник. Житомир, 2012. 256 с.
4. Бутузова Л., Коржевська Н. Психологічні особливості мотивації учіння підлітків. *Формування особистості в освітньо-виховному середовищі навчального закладу: проблеми і пошуки*. Житомир: ФОП Левковець, 2015. Вип. 2. С. 21-23.
5. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ: Академвидав, 2007. 616 с.
6. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-rovnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
7. Новик І. М. Діагностичний супровід розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. Вип. 47. С. 160-166.
8. Пинская М. А. Формирующее оценивание. Москва: Логос, 2010. 264 с.
9. Савчин М. В. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 360 с.
10. Фишман И. С. Формирующая оценка образовательных результатов учащихся: метод. пособ. Самара: Учебная литература, 2007. 244 с.
11. Tita V., Popescu D., Bold N. Integrating technology in training: System dynamic-based model considerations regarding smart training and its relationship with educational components. *Advances in Intelligent Systems and Computing: International Workshop on Soft Computing Applications, SOFA 2018*. (Arad, Romania, 13-15 September 2018). Volume 1221 AISC, 2021. P. 165-176.

Ілона САМЧУК

ОСНОВИ ЕТНОДИЗАЙНУ У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

В останні десятиліття відчутно посилюється інтерес людства до культурних традицій різних народів. Культура – це спосіб буття людини у створенні власного світу, де виявляються її внутрішні сили, котрі передусім відповідають за формування духовності; це – світосприйняття навколишнього і відтворення його через різні види мистецтва (пісню, танець, образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво – етнокультурні традиції) та ідентифікацію таким чином себе з поміж інших у цьому світі.

Розгляд питань традиційної культури, етнокультури, етнотрипуну присутні у теоретичних дослідженнях Є. Антоновича, Є. Гребенюка, Л. Оршанського, В. Радкевич, В. Прусака та інших.

Формування національної культури (етнокультури) діяльність багатьох поколінь, об'єднаних спільною справою людського вдосконалення. У ній немає місця чомусь

сторонньому чи незрозумілому; випадки ж відмови від неї є показником деформацій, а отже суспільного неблагополуччя. Ми, громадяни України, є нащадками культурних надбань свого народу, продовжувачами його творчих зусиль, маємо зберегти і надалі розвивати власну культуру в умовах сучасного глобалізованого буття [1].

Актуальною проблемою для сучасних національних інтересів України є підвищення якості освіти. Вирішення цієї проблеми пов'язано з оптимізацією засобів та технологій організації освітнього процесу, переосмислення мети та результату навчання студентів у вищій школі [2]. Сьогодні вища освіта України спрямована на задоволення освітніх потреб особистості, відновлення національних освітніх традицій і примноження досвіду, вихід вітчизняної науки, техніки і культури на світовий рівень, забезпечення ринку праці висококваліфікованими фахівцями [3].

Розвиток легкої промисловості пов'язуємо з модернізацією технології, автоматизацією обладнання, а також з підготовкою відповідного рівня кваліфікованих працівників легкої промисловості, яку на сьогодні забезпечують заклади професійно-технічної освіти. Професійний рівень випускників ЗПТО залежить від багатьох факторів, одним з яких є потреба у кваліфікованих викладачах закладів професійно-технічної освіти, котрі володіють знаннями про сучасні технологічні процеси, автоматизовані системи проектування та виготовлення швейних виробів.

Однак, поряд з сучасними аспектами розвитку галузі постає питання креативного творчого підходу до процесу створення одягу, а це безпосередньо дизайнерська діяльність, в основі якої лежать особистісні якості примножені знаннями та вміннями з основ композиції, малюнку та графіки, креслення та проектування, дизайну та колористики, а також багатьох спеціальних предметів, що розширюють творчі пошуки фахівців.

Одним з невичерпних джерел для творчих пошуків є вивчення етнокультурних традицій нашого народу. Елементи етнодизайну, що належать до різних напрямків декоративно-прикладного мистецтва українців нині втілюються дизайнерами у декорі інтер'єру, меблів, посуду, одягу та інших матеріальних речах. Оскільки наше дослідження спрямоване на звернення до національних традицій майбутніх викладачів теоретичного навчання у галузі легкої промисловості, то спробуємо визначити зміст та рівень вивчення основ етнодизайну в процесі фахової підготовки майбутніх викладачів за освітнім ступенем бакалавр спеціальності 015.17 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості).

Відповідно до вимог, що висуваються Держаним стандартом підготовки закрійників, дизайнерів одягу у ЗПТО, викладачі повинні бути креативними особистостями, мати ґрунтовну конструкторсько-технологічну підготовку і вміти здійснювати керівництво різними видами предметно-перетворювальної діяльності на заняттях зі спеціальних предметів та виробничого навчання.

Досліджуючи навчальні плани підготовки майбутніх викладачів теоретичного навчання у галузі легкої промисловості було виділено ряд дисциплін, у змісті яких студенти вивчають різні аспекти етнокультурних традицій українського народу. Серед таких дисциплін виділяємо «Історію української культури», «Дизайн одягу», «Історія українського костюму», «Малюнок і основи композиції», «Кольорознавство», «Моделювання та художнє оздоблення одягу», «САПР одягу».

Історія української культури – одна із історичних наук, що вивчає культурні явища життя українців в загальному розвитку історичного процесу. Предметом історії української культури є процес створення пам'яток духовної та матеріальної культури. Історія української культури вивчає матеріальні та духовні цінності українського народу на різних етапах його розвитку. Праукраїнці залишили у спадок незліченну кількість об'єктів матеріальної культури, які посіли гідне місце у скарбниці світового мистецтва. Сюди входять містобудівництво, ділова та побутова архітектура, одяг,

сільськогосподарське та ремісниче знаряддя праці, твори декоративно-ужиткового мистецтва та ін.

Вивчення дисципліни «Дизайн одягу» передбачає оволодіння методами художнього проектування одягу різного асортименту за призначенням; засвоєння теоретичних основ проектування одягу з дотриманням всіх конструкторських і технологічних вимог; практичне відпрацювання композиційних принципів і засобів створення форми костюма шляхом його моделювання в об'ємі і на площині; освоєння методів художньої розробки нових моделей одягу різних видів і різного функціонального призначення. Серед практичних робіт з даного курсу є така: «Запропонувати ідею для створення колекції прет-а-порте, де люкс, арт-дизайну (на вибір) на основі певного асоціативного ряду (за мотивами флори, фауни, предметів побуту; поєднання матеріалів; використання традицій історичного чи національного костюма), відповідно до образу конкретної людини».

Під час навчання, у межах дисципліни «Історія українського костюма», студенти вивчають варіативність народного вбрання, його етнохудожні регіональні відмінності. Кожний регіон має свої, характерні саме для нього, конкретні морфологічні елементи, що в процесі дослідження фокусують увагу студентів на етнохудожній ресурс регіональної спадщини.

Навички сформовані у студентів під час вивчення дисципліни «Малюнок і основи композиції» є запорукою вдалого опанування наступних предметів, безпосередньо пов'язаних з проектуванням, а відповідно зображенням, нових моделей одягу та колекцій. Важливими навичками є зображення антропометричною побудови тіла людини, створення ескізів, клаузул тощо.

Вивчаючи дисципліну «Кольорознавство» студенти не лише опановують навички поєднання кольорів, а й знайомляться з символікою кольорів, яка має велике значення у колористиці українського костюму. Ставлення людини до кольору формувалось упродовж історії під впливом багатьох різноманітних чинників, зокрема колористики природного середовища, емоційної дії кольорів. Кольори асоціювалися у свідомості людини з різними подіями. Специфіка поєднання кольорів і їх символіка накладає свій відбиток на розумне використання національного колориту в створенні сучасного одягу з натяком на стиль «етно». Практичні заняття з кольорознавства сприяють розвитку художньо-графічних умінь студентів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Моделювання та художнє оздоблення одягу» є формування у студентів знань й умінь з художнього та технічного моделювання одягу; засвоєння правил візуального сприйняття та основ зорових ілюзій, що реалізуються при проектуванні моделей одягу; опанування законами кольорових поєднань та засобами вдалого підбору одягу за індивідуальними рисами зовнішності людини. Поряд з цим студентів навчають аналізувати формотворчі та декоративні структури композиції костюму, застосовувати засоби композиції, стилізації, образної та морфологічної трансформації при створенні нових моделей одягу, досліджувати елементи традиційного крою, декору й переносити їх у нові образи, нові поєднання, нові матеріали та техніки виконання. Одним із завдань самостійної роботи студентів є розробка моделей з елементами етюдизайну, що характерні для різних видів декоративно-прикладного мистецтва.

Знайомство з сучасними технологіями проектування одягу відбувається на заняттях з дисципліни «САПР одягу». Навіть при моделюванні одягу в технічних програмах є можливість декорувати моделі машинною вишивкою, використовувати аплікації та інші елементи традиційного декорування, а також засоби традиційного крою.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що навіть в умовах переважаючих автоматизованих систем створення одягу завжди залишається місце для творчого процесу. Основним джерелом для створення костюмів у етностилі є елементи

етнодизайну (вишивка, орнаментация, формотворення, декорування), характерні для різних видів декоративно-прикладного мистецтва. Найсприятливіші навчальні умови для реалізації творчого потенціалу конструкторсько-технологічних знань та художньо-графічних умінь при розробці нових моделей студентство має на заняттях з дизайну одягу й моделювання та художнього оздоблення одягу.

Список використаної літератури

1. Корницька Л. А. Професійна підготовка інженерів-педагогів швейного профілю з використанням етнодизайну : метод. рек. Хмельницький : ХНУ, 2009. 98 с.
2. Шестопалова Ю. А. Еволюція ідеалу краси в динаміці української моди (кінець XIX – початок XXI ст.) : дис... канд. мист-ва: 17.00.01 / Київський національний ун-т культури і мистецтв. К., 2007. 167 с.
3. Черемісіна Т. О. Проектування методики викладання професійно орієнтованих дисциплін при підготовці вчителів технологій *Науково-дослідна робота в системі підготовки фахівців – педагогів у природничій та технологічній галузях* : матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Бердянськ : БДПУ, 2015. С. 167-169.

Надія ВАКУЛЕНКО

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ВИГОТОВЛЕННЮ ВИШИТИХ ВИРОБІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Цілі і завдання навчання учнів старших класів виготовлення вишитих виробів засобами інформаційних технологій (машинної вишивки) в рамках окремого розділу дисципліни «Технологія» наступні:

- ознайомлення з машинною вишивкою, інструментами, пристосуваннями і матеріалами машинної вишивки;
- вдосконалення практичних умінь і навичок учнів в оволодінні машинною вишивкою;
- розвиток художньої ініціативи;
- виховання звички до чистоти, свідомому виконання санітарно-гігієнічних правил в побуті та на виробництві;
- виховання поваги до народних звичаїв і традицій, ознайомлення учнів з професіями вишивальниці і професією дизайнера.

Основна мета розділу – формування знань, умінь, навичок в галузі соціальної етики, виховання і повагу до особистості, турботи в першу чергу про рідних і близьких людей, відновлення і зміцнення сімейних і національних традицій.

У змісті цього розділу програми інформаційні технології займають міцне місце. В ході їх вивчення учні знайомляться з загальними принципами і способами пошуку, зберігання, систематизації та отримання інформації, з джерелами і носіями інформації, з організацією банку даних. Наявність в школі обчислювальної техніки створює додаткові можливості для накопичення інформації, прискорює її пошук, сприяє інтелектуальному розвитку учнів. За допомогою обчислювальної техніки здійснюється розрахунок кількості матеріалів і вартості виробу, пошук потрібного матеріалу і моделі виробу, складання технологічної карти і його виготовлення, а також інформація за різними стандартами на швейні вироби, тканини, розмірним ознаками фігур [1].

Іншим аспектом застосування інформаційних технологій в курсі «Технологія» є система автоматичного проектування, що використовує графічні дисплеї і планшетні графопобудовачі, що, поряд зі значною економією навчального часу на конструювання і моделювання швейних виробів за рахунок усунення непродуктивного ручної праці по викреслюванню викрійок, значно підвищує інтерес школярів до предмету.